

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Possibilitas inæqualitatis amicitiae Dei erga rationales creaturas
examinatur.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

nude considerata; non autem vestita libero aliquo affectu suo, quo ad creatum aliquid amandum, siue efficaciter, siue inefficaciter, siue complacentia pura simplici determinetur, uti efficaci finis intentione ad electionem mediorum determinatur, & imperante quovis affectu ad affectum imperatum. Sic ergo; ex affectu amicitiae ex parte Dei quo nobis redamationem sui (qua in ratione propriae amicitiae completur, per nostram, siue actuaalem, siue habituaalem) donat determinatam eius voluntatem ad amorem amicitiae erga nos ex parte sui manere dicendum est, quia & nostram redamationem, & amicitiam absolute talem efficaciter ex parte sui intendit, & quod ex parte nostri apponendum ad propriam virtutisque amicitiam restat; non eius, sed nostrae de reliquo subiactae libertati.

CERTAMEN II.

*Possibilitas inaequalitatis amicitiae Dei
erga rationales creaturas.
examinatur.*

1. **H**Ac de re generaliter egit S. Thom. l. p. q. 10. art. 3. inquit: *utrum Deus aequaliter diligat meliora?* & art. 4. *utrum Deus semper magis diligat meliora?* Nos autem de amore amicitiae speciatim inquirimus: quia de hoc plura in questione de facto scitu digniora occurrunt: & ex dicendis hic, quid vniuersim de quovis alio affectu Dei creaturarum prosecutio dicendum sit, eadem claritate patebit: ut autem distinctius procedatur inaequalitas amicitiae Dei, erga creaturas rationales iustas dupliciter a Theologis consideratur. Primo, pro inaequalitate, quoad effectus ex amicitiae amore profectos: Secundo, quoad intrinsecum Deo affectum, unde effectus illi extrinseci in eius amicos proveniunt: & de inaequalitate amoris amicitiae Dei erga suos amicos iustos in sensu primo, nempe quoad effectus, conveniunt Theologi omnes possibilem esse, ut respectu unius, quam alterius posse minorem esse, vel maiorem ex facto ipso comprobatur: cum plura dona gratiae, & supernaturalium reliquorum ex amicitiae affectu aliquot sanctis suis; aliis vero pauciora donaverit, & quotidie donet, ut experimur: quoad inaequalitatem vero intrinsecam affectui amicitiae Dei, si physice, & extrinsece loquamur, conveniunt etiam Theologi esse non posse respectu unius, quam alterius iusti, & amici maiorem, vel minorem, siquidem eodem iudicabilius physice, & (mea vera, ut aestimo) sententia metaphysice, & essentia sua infinito amore suo quodvis creatum, & creatura omnia siue naturalia, siue supernaturalia bonitate bona prosequatur. Ceterum etsi commune apud Theologos omnes, at mihi verissima sint qui liberam Dei voluntatem & affectum non per Deo intrinseca adaequate constitui formaliter complerique arbitrantur stante huius doctrinae nec debeat stare, nec (quod haud medioere doctrinae illius siue absurdum est) stare possunt: siquidem in effectibus, & donis, quibus per eos affectiva amoris Dei libertas, seu omnis Dei amor liber intrinsece, qua talis constituitur, negari inaequalitas nequit: quare neque in amore amicitiae libero intrinsece per eos effectus constituto: quicquid enim in horum sententia adaequate intrinsecum amoris Dei est necessarium & indifferens ad quemvis liberum amicitiae amorem Dei erga iustum quempiam est: amor quippe necessarius Dei erga seipsum est, ut hi docent Authores.

2. Et sane doctrina communi opposita (a qua recedere necesse est commotiores homines extrinsecos) supposita, nulla superesse via videatur inaequalitatis affectus amicitiae Dei erga iustos quoad affectum ipsum, sed quoad effectum tantum: atque ita videtur ex ea conclusione S. Thomae intulisse: Deum non amare magis unum, quam aliud bonum, sed tantum ex parte boni, quod vult amato: quod consonat doctrinae Magistrum in 3. d. 32. c. *Considerandum* dicentis: *dilectio Dei non recipit magis, & minus secundum essentiam, sed tantum secundum efficientiam*: ubi Sanctus Bonaventura art. 1. q. 2. corp. *dilectio Dei potius dicitur esse dilectio effectus, quam affectus,*

& Richard. art. 1. & 2. Henricus art. 46. summ. q. 6. ad 1. *Amare magis non secundum substantiam amari, sed secundum maiorem bonitatem quam causat.* Alexander 1. p. quest. 1. metaph. 2. & 3. Amor Dei ad creatura, amor erga se solum connotatum producendum addit. Nec mirum cum antiquiores; libera decreta Dei, vel per extrinsecam connotata contingentia, vel per relationem rationis illis resultantem constituant: quibus proinde ita consequenter loqui visum est; quamquam alterius consequentius locuturos nuper ostendi: nisi Deum quoad affectus siue in linea volendi liberum negent: siolumque in linea efficiendi liberum admittant: ut de constituto liberatis decretorum dicebam: in S. Thomae & reliquorum non connotantum sententia et aequalitate euitantia physica amoris diuini erga obiecta quavis omnis ipsius inaequalitas, maioritas, minoritasque, quoad affectum respectu unius obiecti, quam alterius, videtur impossibilis: & quamquam ab eorum pluribus possibilis, & de facto esse asseratur, rationabiliter & authoritatibus proberetur, ut iam referemus: ab eorum tamen nullo, propositae consequentiae difficultas emollitur: quia tamen eadem fere est cum illa deus liberi Dei cum amore necessario physice prorsus identificari, quam hucusque nemo cecidit: ex nostra autem difficultatis complandae doctrina, & praesentis conplanationem speramus.

3. Dicendum est Dei amorem amicitiae affectum, neque effectum solum, posse esse inaequalem, maiorem, minoremve respectu unius quam alterius iusti: & vniuersum amorem quemvis Dei erga obiecta quavis quae amat amare potest: ita S. Thom. proxime Scotum 3. d. 2. q. 2. vbi Gabriel ibidem q. vnic. art. 1. notat, 3. inaequalitatis gradus recensentes Carthus. ibi q. etiam vnic. circa finem in explicans, & concilians sententiam hac in re S. Thomae & Bonavent. & aliorum a se relatas. *Potest dici maior dilectio Dei, etiam ex parte ipsius dilecti: non secundum quod est, sed secundum relationem. Et respectum ad amatum, secundum quod maius bonum vult cui alteri ita quod non est solum ex parte voliti, sed ex parte per respectum ad volitum: atque ita demum censuisset Ruiz pluribus conclusionibus tandem explicans sententiam d. 53. a sect. 1. ad 4. Probatur conclusio vniuersim ex August. tract. 110. in Ioan. med. *Omnia inquit diligit Deus, quos fecit: Et interea magis diligit creaturas rationales: Et ex illis eas amplius, quae sunt membra virginis filii sui: Et multo magis vniuersum suum, Chlo. Alex. 1. Pedagog. 8. init. quod si nihil aliud habet carum, quam ab ipso facta sunt, restat, ut id diligit: longi autem plura quam alia iure hominem diligit, quod est vultuorem animal eorum, quae ab ipso effecta sunt, prius, ac rectius praedictum. Id ipsum probant in quest. de facto censu recitanda opportunius Patrum & scripturae testimonia quamplura. A ratione multo ex capite probati conciliari potest, ut iam ostendimus, etsi earum aliquibus nisi aequant, qui eis videntur; communis rationis apud antiquos a Christianismo proxime attracte robur non attinet: quod scilicet Deus non nisi voluntarie, & libere creata producat; ac proinde cum melius ac magis bonum, quam alia inter creata producat, vult quidem liberius bonum, & minus bonum producere: ergo magis vult maius bonum quam minus bonum vult: praeterea non solum inaequalia, sed inaequaliter vult. Sed contentia facilius negabitur, quam probetur: siquidem maius, & minus bonum libere ponatur, requiritur solum ut decretum de alterutro efficiendo, & liberum, & eadem sit: imò efficacia aequa ad vtrumvis apponendum esse debet: unde ex parte voluntatis Dei aequalitas creata bona inaequalia potius, quam inaequalitas probatur. Nec huic rationi testimonia Patrum recitata infidus esse possunt, cum non in bonorum efficientia a Deo sed de iam factorum amore diuino sint alteriusque publico inuitantur.**

4. Probatur primo testimonio eius contenta: quia uti bonum est amabile affectu, ita maius bonum est magis amabile affectu: praesertim ab aequo rerum estimatore: atqui inter bona, quae Deus amat alia maiora, magisque, & minus bona sunt: ergo de se sunt magis, & minus amabilia affectu ab aequo rerum estimatore: atqui, si Deus nequeat illa inaequaliter amare, vel ne

hiora magisque bona non erunt de se magis amabilia affectu minus bonis, vel Deus æquus rerum æstimator non erit: quorum primum naturæ boni, secundum diuinæ perfectionis repugnat: ergo inæqualitas affectiua, siue ex parte subiecti, & amoris Dei erga bona, quæ amat, nec solum obiecti, non est impossibilis, sed absolute possibilis. Atque hæc ratio probat iuxta naturalem debitumque obiectis bonis affectum diuinum non posse non magis bona absolute magis amare; etsi, quia creata omnia obiecta libere absolute amat, quoad substantiam, & modum etiam amoris, iure libertatis siue absolute possit absolute magis bona, & meliora minus amare, quam minus bona amet: quod etiam testimonia Patrum recitata, & recitanda certam. 3. suadent: dum de factis absolute à Deo magis amari, ab ipso meliora quam minus bona, absque vlllo alio fundamento, quam maioris bonitatis obiectiue illorum definiunt: quia ubi oppositum ex scriptura, & Patribus, qui de reuelatione, & Spiritu loqui creduntur de liberis Dei affectibus non constat, eos iuxta naturalem, qui à Deo concepti esse à scriptura (vt complacentia de creaturis à se factis) vel Patribus dicuntur, iuxta debitum cuique amoris, & affectus modum conceptos habitosque bona consequentia & Theologia deducitur: eaque ductum se ad conclusionem de facto asserendum satis expresse Clemens Alexand. verbis illis testimonij recitat, *Longe autem plusquam alia iure hominem diligit, quod est pulcherrimum, &c.*

6. Confirmatur: hoc argumentum; quia connaturalissimum cuique est magis amare, quæ sibi propria, & similia sunt, magisque de eius natura, bonitate, & perfectione participant, sunt etenim propria & propria ipsi, quo magis ipsi assimilantur, deque eius natura, bonitate, quare & ipso participant. Amabile enim omnes cum Aristotele vulgatissimo proloquio bonum fatemur, magis autem unicuique proprium. Ergo connaturalissimum Deo est magis bona obiecta, & meliora magis amare, quam minus bona. Posita autem impossibilitate inæqualitatis affectiue erga obiecta meliora, & minus bona, id quod cuique rationali personæ connaturalissimum est, Deo erit impossibile. Ergo ea impossibilitas inæqualitatis amoris diuini reiicienda est, & possibilitas asserenda. Confirmatur vltius: quia ea impossibilitate admissa Deo dignum cuique obiecto affectiue reddere redditur impossibile: quod de se factis dissoluitur, & absurdum apparet. Huic tamen argumento, & confirmationibus dices: nihil respectu amoris Dei probare est respectu amoris, & amantis creati vrgenter probent: illud enim de maiore amabilitate maioris boni, quam minoris, & maioris similitudinis, & participationis de bonitate amantis in obiecto amato verum habet, respectu amantis, qui magis minusque amare bona affectiue potest, & amoris qui magis, & minus potest suscipere; non autem respectu amantis, qui magis, minusque affectiue, & amore qui magis & minus suscipiat amare nequit: idque ex amantis & amoris essentiali summa simplicitate perfectione, atque è genere, & essentia sua inimitate: quæ omnia in Deo, eiusque amore necessario ex fide, & euidente ratione fatemur: vnde absurdum tercie confirmationis euanesceat. Nam respectu Dei amantis, diuinique amoris, maior dignitas obiectiua obiectorum non est ob summam virtutis perfectionem sed omnino æqualis: quare æquali prolixiorum eorum omnium amore debito suo satisfaciunt: etsi alieno imperfectionis amantis, & amoris non satisfaciunt: nec nisi suam deponat perfectionem (quod repugnat) satisfacere queat. Dedi semel solutionem, quæ singulis argumentis subiiciendis repeti ab aduersariis paulatim posset, vt semel etiam pro omnibus, atque labore vno confutem.

6. Contra primo: quia solutio hæc Patrum recitata non ac recitandum inò & scripturæ doctrinam euacuat. Contra secundo: quia Christi humanitatem non esse magis à Deo affectiue amatam, & amabilem Deo, ratione etiam vniuersalis hypostatice, & vnctionis substantialis plenitudine, quam sit à Deo amabilis, & amata pulex aut iterum aperte probat: quia hæc omnia à Deo amant, qui nec magis, nec minus affectiue amare, atque amari, qui nec magis & minus ob rationes à te datas suscipit amatur, amaturque à Deo solummodo possunt: hoc autem

Christoph. de Ortega de Deo vno, Tomus II.

tem auditum etiam horridum, & blasphemum est. Patribusque & scripturæ recitandis certam, & contrarium: sed audi aliquid adhuc absurdius, magisque longe blasphemum. Contra tertio inferitur: ex doctrina tue solutionis. Nec magis amare affectiue, amareve posse Patrem æternum Filium suum æternum; nec vicissim vnam Trinitatis personam, vel aliam, vel seipsam, ac proinde Deum seipsam, quam muscam aut sterces posse: quod clarius adhuc scripturæ, Patribusque, ac subinde Theologis omnibus aduersatur. Nec satisfacies, si dicas: diuinam bonitatem esse obiectum specificatum adæquatum, & primum diuini amoris, ac proinde quod propter illam amatur, vt Christi humanitas & strictius personæ Trinitatis personas alias vicissim seque ipsas ac subinde seipsam Deum, magis proculdubio amare affectiue: sicut finis, quia principale specificatum est magis, quam media amari æque etiam intento actu dicitur. Contra vero: quia questio præsens, & impugnationes datæ de amaris, vt quod procedunt: in quo non attenditur specificatum, de quo nulla habetur ratio, neque potest haberi; nam specificatum seu ratio formalis amandi, cum aliquid ob illam amatur, non magis, sed æque amatur, & indistinctum, nec, quia specificatum, est ipsa amata, seu præamata vt quod, amandi vt quod subiectum, cui inest: sicut finis amatus, seu præamatus vt quod, est ratio & motuum amandi & eligendi media: quare & magis vt quod potest amari. Secundo cum Dei bonitas, non vtunque sed identice coniuncta in Deo à se amato sit adæquatum specificatum, ex quo totus Dei infinitus amor propriori naturæ ad vnionem hypostatice cum humanitate, cui vnione non identitate iungitur, solutione ad secundum absurdum admissa, primum absurdum non vitatur. Contra denum: quia, cum æqualitate, immò omnimoda physica identitate amoris diuini, stat nihilominus affectiua inæqualitas amoris vt maior respectu vnus, quam alterius obiecti esse absolute possit Dei amor: ergo nulla solutio. Antecedens ex tua solutione constat, & probabo inferius præcipuum inò vnicum argumentum contra nostram conclusionem vt supra dixi, atque ea solutione contentum difficiens.

7. Rationes hæcenus datæ, ac testimoniis Patrum imbibitæ ex diuersis titulis naturalibus, seu natiuis maioris, vel minoris bonitatis obiectorum, quæ Deus amat, procedunt: quæ vero ad conclusionem vniuersalem de quouis Dei amore, probandam succedent, etiam circa bona omnia, quæ, quouis modo, libere tamen, Deus amat, vt creata omnia, tametsi bonitate omnino æqualia, immò & circa idem ipsum obiectum possibilitatem inæqualitatis affectiue amoris diuini probabunt: quia ex parte Dei, eiusque in amando, etiam quoad modum, libertate sumuntur. Prima inde petita ratio sit. Amor efficax affectiue maior est, quam inefficax circa obiectum siue idem, siue omnino æquale, quam amor inefficax: atqui erga omnino æqualia obiecta, inò & circa idem ipsum, potest in Deo esse, tam amor efficax, quam inefficax: ergo potest in Deo esse amor, vel maior, vel minor, ac proinde affectiua, nec solum effectiua inæqualitas. Maior probatur, in constitutum libertatem volitionis libertate Dei omnino intrinsece, in qua disputamus, esseque questio potest, vt animaduerti certam. 1. efficacia intrinseca decreti respectu obiecti in nullo alio stare potest, quam in maiori vehementia adhesionis affectiue Dei voluntatisque diuinæ ad absolutam existentiam obiecti efficaciter voliti, quam sit erga aliud obiectum, vel æquale, vel illud ipsum, quod Deus inefficaciter solum velit. Secunda ratio sumitur ex donis, & beneficiis inæqualibus, quæ suis conferre potest ac de facto confert creaturis, quibusdam maiora, maiora, minora vero aliis vt videmus: id enim & maiorem affectum erga vnum, quam erga alium, & supponunt, & regulariter probant, ex consensu Philosophorum Patrum, & Theologorum vt scite dictum, ac proloquij loco receptum sit illud magni Gregorij: *probatio dilectionis exhibitio est operis: quod Hispanum nostrum adagium sic declarat: obras son amores, que no buenas razones: quæ his approbat Ioann. epistola prima, capite tertio. Qui habuerit substantiam huius mundi, & viderit fratrem suum necessitatem habere, & clauerit viscera sua ab eo quomodo charitas Dei manet in eo: filii mei non diligamus verbo.*

R. 2. neque

neque lingua, sed opere, & veritate. Confirmatur: ex communi Theologorum: qui idcirco Deum magis vnum, quam alium absque maioris boni productione, & donatione magis amare posse negant; et in ea conclusione absolute deceptos de extrinseco maiori dono loquendo multis probat Ruiz tota sect. 2. Probareque facilius absolute posset in affectu complacentiae diuino: cuius magnitudo, etsi connaturaliter ad magnitudinem boni extrinseci mensuretur; cum tamen affectus ille à voluntate diuina libere concipiatur, liberè etiam in tali mensura affectiua de aequali, immò eodem bono creato concipi poterit: verum de amore qua actiua est connaturaliter loquendo recte illi theologizantur.

8. Tertia ratio sumitur ex libertate Dei ad ordinandam affectu suo creaturam vnam in aliam, tanquam finem, siue iuxta ordinem naturæ, & intrinsecæ dignitatis maioris vnius præ alia, quæ ad ipsam ordinatur, vt visibilia omnia ad vitam, & conseruationem hominis ordinata, & condita à Deo sunt, siue ob finem præ sua libertate à Deo præstituta, vt in Incarnatione Christi, eiusque vita, passio, morte, & Angelorum ministerio ad honestam, ac demum beatam hominum vitam euasisse videmus: finem enim ratione cuius reliqua amantur, & sunt magis, quam media, etiam vt quæd amari constat ex illo proloquio alio, non tamen absimili, ab Aristotele prolato, & ad rem hanc à cunctis Philosophis, & Theologis recepto: *propter quod vnumquodque tale, & illud magis.* Hoc argumento vtuntur aliqui inter quos Ruiz noster, siue tamen assertioni de fine omniū maioris sui constituendo Deo, si de obiectis bonisque creatis loquamur (in quibus solis quæstio de inæqualitate amoris liberi Dei esse potest & argumentum procedit) repugnant: nullam enim creaturam propter aliam vt finem proprie loquendo diligere Deus in ea sententia potest: atamen re ipsa illos finem pro specificatio usurpasse, & vtrumque confudisse superius ostendimus non semel: quata ratio sumitur ex maiore cura, & (vt sic loquar) anxietate bonorum amari, ac de eis ipsi providendis studio maiore, quæ plane, nisi ex maiore indulgentioreque in ipsum affectu, minimè eueniunt: possunt autem ea in Deo respectu vnius quam alterius esse maiora, vt de se patet, factoque ipso comprobatur ex 1. Corint. 9. *Nam quid de vobis cura est Deo?* Nempe, si ad curam quam de vobis agit ab ipso Apostolo scire & à Christo Domino sapius ac 1. Petri 5. *Ipsi est cura de vobis* assertam comparetur. Quæ inter homines ipsos maiori curæ Deo esse prædestinatos quam præscitos constat ex Sapientia 4. *Gratia Dei, & misericordia in Sanctis eius, & respectus in electis eius:* & 2. ad Timot. 2. *Omnia propter electos:* de quo argumento videndus Bernardus serm. 68. in Cantica ad id *Dilectus meus mihi, & ego illi.* His tamen refragari sonat illud Sapient. 6. *æqualiter est illi cura de omnibus:* explicatio Sancti Thomæ citata q. 20. art. 3. ad primum, & 1. 2. q. 51. art. 4. ad 1. & q. 112. art. 4. ad 1. & aliorum Scholasticorum de æqualitate scientiæ, & bonitatis Dei, quibus de omni cura creature obiectum non satisfacit neque est textui accommodata vel bene Ruiz sect. 3. est enim textus acceptio nem personarum diuitis, ac potens præ paupere, & inualido, vt huic illatas ab illo iniurias dissimulet, nec earum penas potius luat, in Deo negans vt e textu ipso constet & ex Augustino in Psalm. 46. *versus, Deus in medio eius:* & in Psalm. 17. *versu in circuitu eius.* Ratio vero, quam textus subiungit, *quoniam pusillum, & magnum ipse facit:* quæ ratio vniuersalior de cura Dei omnium creatorum est eiusque providentiam de necessariis ad eorum conseruationem, & finem, ad quem facta, & ordinata à Deo sunt, probat: ac proinde recte specialis absque vlla personarum acceptione providentia in puniendis delictis hominum, vt potest ad politicam Reipublicæ humanæ conseruationem inde inferri legitime: atque item providentia erga homines omnes, quos ad rectam beatamque vitam ordinavit de necessariis, sufficientibusque mediis, vt eum finem assequi possint, & ni abutulis liberi arbitrii eorum impediatur, assequantur: ea tamen curæ Dei erga omnes, & omnia æqualitas non tollit, quod specialius de commodis aliquorum præ aliis curet, & provideat ex affectu, & amore maiore.

9. Hæc de possibilitate inæqualitatis amoris respectu vnius quam alterius æque probatur: & in terminis erga iustos, & prædestinatos, quam erga impios, & præscitos. Ratio quarta id suadet, atque ex maioribus donis ipsi collatis ratio secunda, quibus specialem adde rationem etenim maiorem inter Deum, & hominem vnum, quam inter ipsum, & inter alium hominem sit, amicitiam esse, compertum est: cum autem amicitia mutuum amorem essentialiter dicatur, ni mutuos maior amor sit, nequit amicitia esse maior, nequit autem esse maior mutuos amor maiore affectiua amoris ex parte alterius amantis repugnet affectiua maiore: ergo neque ex parte Dei affectiua amoris inæqualitas repugnat. Maior de se, & communi humanum iudicio est constans. Sanctiores enim, iustioresque magis, seu maiores Dei amicos habemus, ac dicimus, quam reliquos Sanctos, & iustos sanctiores tamen minores: constat ulterius ex dicendis in questione de facto certum, & secunda ratio specialis pro maiori Dei amore amicitia affectiua respectu vnius quam alterius iusti fit: quia non implicat creaturam rationalem Deum amplius, & amplius quam ipsa, vel altera amet, amauitque, Deum ex amicitia, & charitate amare: ergo nec repugnat Deum amplius, & amplius ex amicitia, affectiueque creaturam rationalem amare. Antecedens dogma Theologicum fidei proximum est. Probatur consequentia. Nam aliqui in amore amicitia affectiua Deum, sepe, & necessitate à creatura vincuntur: cum additioni amoris, & affectus amici, nihil possit victricius affectus rependere: & tamen Sapienter Cicero dicit, *vel semel, vnum in amore turpissimum est.* Sed, ne recedas ad infinitatem physicam priori remississimè amantis hominis amoris impendium; vide totum illum truncum, & ruptum, & vernaculo etiam à Deo impendium: et quid ergo tam magnificendum vt faciendum ex fide, si nihil præstet, quam lapidibus, ac vermiculis, & vilioribus aliis creaturis exhibeat? vide item, quam dignam Deo, nobilem, perfectissimam amicitiam, & charitatis rationem affectiua cum rationali creatura concedas: vt summum ex parte affectus, & amoris sui formaliter inchoet: ceterum de reliquo solo affectu creaturæ formaliter creatum. Deulque, quasi inane quoddam, formaliter, & ex parte suas affectus solummodo patitur: equa hæc vno affectum quæ non ex parte virtutis animorum, & voluntatem moribus, & affectibus creuit, & fert ad affectum immo, & amicitiam identitatem peragitur, vide, quam non Deo sed hominibus in Deo singas voluntatem, nec maioribus obiectis affectiue gratiorem, nec grandioribus nostris affectibus mobilem, immò ex libertate sua, nec vllis obiectis mortuis quoad amoris, & affectus sui speciem, & substantiam absolute immobilem? idem enim amor necessarius sui non solum, quoad affectus magnitudinem, sed quoad speciem immutatus cunctis creatis impenditur, ita vt applicatio eius liberæ voluntati relinquantur, & tamen iuxta rationem, qua inæqualitatis affectiue amoris diuini possibilitatem negas, manere potest Dei voluntati constituta ad æquarè intrinsecus ad amoris necessarii applicationem libertas.

10. Arguo inde vitio per hoc constitutores (cum quibus disputatio est, esseque vt dixi, potest) actui necessario amoris Dei potest identice adiungi ratio libera, quin Deo eiusque amoris necessario aliquid alterius accedat; deficereque si habita à Deo, vt absolute potest, quin ei intrinsecè deficiat aliquid, eiusque actus liberi accessu, vel absentia mutetur: ergo accessu maioris ad amicitiam, siue eius recessu, & defectu, & accessu actus alterius modo minoris nihil omnino Deo, eiusque amoris necessario peribit: ac proinde, cum eius amoris necessarii infinitate physica recte maioritas, vel minoritas amoris liberi Dei cum eius immutabilitate, & amoris necessarii infinitate, cui nihil addi potest, intrinsecus aut mutuo repugnat: ergo, & repugnat cum eis amor, liber intrinsecus, additus, & defectibilis. Porro eadem est, & altera, in vtroque difficultas: quod si Doctores hi pro constituto libertatis solutionem aliquam reuolunt, lem assequuti essent, ea ipsa eidem difficultati, etiam

in materia diuersa, satisfacerent. Respondeo ergo ex dictis pro constitutione libertatis deceptorum, & volitionum diuinarum adequata per Deo prorsus intrinseca: ad motionem pure intentionalem, qua talem opus non esse physica actione aliquid denuo physice in rebus adducere, & realiter diuersum ab eo, qui se intentionaliter mouet, eiusque motui pure intentionaliter potentia, vt patet in potentia intentionali purastam intellectualem, quam volitione diuina eiusque actibus realiter, & suis potentis, & Deo per illos se intentionaliter mouente identificatis, vt ostendi Contr. de scient. d. 2. inde etiam absque vlla intrinseca reali variatione posse Deum amorem liberum, vel plures imò omnes, sibi adæquate intrinsecos concipere, vel omittere, quia aliquid reale ipsi, eiusque voluntati, aut amoris eorum accessu adderetur, aut defectu periret: ostendi contra. hac 4. de constitutione actuum liberorum Dei disputans: quia motio illa libera, cum intentionalis pura sit, nihil diuersum realiter ab eis esse debet, vel afferre: vnde ad præfens eadem ratione respondendo: liberam affectionem Dei erga creatura motionem pure intentionalem esse: quare amor Dei, nil reale addere, vel minuire inæqualitate sua, siue maioritatis, siue minoritatis affectui, nec infinitati physice simpliciter, & è genere suo amoris diuini derogare; quin iu eius indiuisibili concepta includi: quia, qua diuinus amor est, omni amor, quoad substantiam, & modum libertatis magnitudinis, quem habet à Deo primum ab æterno concipitur; & in alia rerum peristat cum libertate, & modo, quos tunc intentionaliter haberet, absque vlla physica sui mutatione conciperetur: quæ, vt melius penetrarentur, dictorum ibi repetenda lectio, vel refutanda memoria est.

CERTAMEN III.

Amoris amicitie Dei inæqualitas, que de facto est, statuitur.

I. Inæqualitatis examinanda de facto amoris Dei erga creatura, exhibenda eorum dementia est, qui apud suum confutorem Origenum in Philocalia, seu amore pulchri. cap. 20. aiebant, bruta, quam homines Deo esse chariora: quia minore viuunt labore, mundumque subinde propter bruta, non propter hominem factum esse. Hi, vt reor ex illorum versutiorum secta erant, qui felicitatem hominis in indolentia constituebant: erroris huius inter viginti duos Philosophorum circa nostram beatitudinem meminere Augustinus de ciuitate Dei, & Ecclesiastes, qui in eis ex iustitio confutandis totus ad literam est, ostensurus in nulla mundi huius te nostram esse beatitudinem: indolentia errorum beatissimum, ex quo in præsentem belluini illi homines decurrunt obiter, quasi per contemptum, confutat, cap. 9. verbis illis: *melior est canis viuus leone mortuo*, & cap. 10. *Mulx morientes perdunt suauitatem unguentis*, & tamen nihil indolentius mortuis est, qui nec cogitatione malorum, neque eorum perpessione possunt variari: cum certum sit nihil viuentibus dolentius mortis posse in hoc mundo contingere; nec quod ita radicitus omnem ipsi incunditatem, ac oblectamentum deradat siue scientia, vt 9. cap. ait: siue sensibilem vt veritas capitis decimi: qui ergo beatitas nostra esse potest in indolentia, que non nisi per summam mortis infelicitatem potest perfectissime adquiri; nam viuentibus omnimoda indolentia, siue ex rerum studio, siue ex possessione, &c. contingere nequit: & quidem rupe, & inuoluta omnia hominibus, & brutis beatiora Deo esse essent longe, vt isti delirabant chariora: siquidem laboris non solum minus habent, sed nihil: imò naturæ, & essentia eorum aliquid, vel doloris, vel laboris habere repugnat: quare, & essentia sua summam felicitatem haberent, & apud Deum gratiam, præ creatis ceteris, summam. Postrema erroris huius pars expressis scripturæ locis datis certam. 2. num. 8. aliisque pluribus

aduersatur, & naturali rationi, iuxta connaturalem rerum prouidentiam, qua deteriora propter perfectiora amari, eorumque vltibus destinari natura sua debent: id quod, & ratio naturalis dicit, & Aristot. docet frequentissimè: ait quippe 2. Physicorum, cap. 24. *Non enim quodvis vltimus finis est, sed id, quod est optimum: inferiuscule: vltimus, quia omnia sunt gratia nostra: sumus enim nos quodammodo finis*: Rursus quod propter se eligendum eligibilis est eo eligendo, quod est propter aliud: & finis ita, qua sunt ad finem eligibilibus videtur esse, ait. 3. Topicorum. c. 1. loco 4. & 12.

2. Ex his patet hominem, & quamvis rationalem creaturam irrationalibus de facto esse Deo chariorem, magisque ab ipso amari: inter rationales vero creaturas; constat secundo, Prædestinatum, vt sic, amplius amari, quam reprobum ex locis datis etiam certam. 2. numer. 8. & iustum vt sic magis quam peccatorem. Dixi autem vt sic: cum enim contingat sæpè & prædestinatum aliquando peccatorem esse, & esse aliquando iustum, etiam prædictum: nec dubium sit quin comparato quouis iusto pro tempore, quo iustus est, cum peccatore quouis pro tempore, quo iniustus est atque in peccato existit (verbi gratia Saule prædicto autem inobedientiam, & Dauidæ prædestinato, tamen homicida, & adulter existente) charior Deo sit prædictus pro suo iustitia tempore quam pro tempore sue iniustitie prædestinatus: siquidem, pro tunc prædictus Dei amicus absolute, Deique absolute inimicus, pro suo illo tunc Dei prædestinatus existit, dubium esse adhuc, & solummodo esse potest: an amor, quo indubitanter pro aliqua duratione huius vite sue exigua, & ad vitam extremam tantum siue diuturniorem prædestinatum amat amore quo prædictum, etiam toto ante extremam vitam sue tempore iustum, amat in se & denominatione vera maioris absolute amoris debeat præualere?

3. Sit tertia conclusio. Deus absolute & simpliciter loquendo magis amat quemvis prædestinatum etiam aliquouis maiori vel minori tempore peccatorem, quamlibet prædicto quouis etiam tempore iustum: ita Magister in 3. d. 32. siue S. Bonauentur. dub. 3. lit. Durandus quæst. vn. a. 3. siue Richard. a. 2. quæstion. 2. Carthusi quæstion. vn. col. 3. S. Thom. quæstion. vn. a. 3. & 1. p. quæstion. 20. a. 4. vbi Caiet. Molin. Valent. Valquez & reliqui interpretes, estque vel tacite vel expresse communis Theologorum Conclusio, quauis methodo scribentium, & nostri Ruiz d. citata sect. 13. Probatur Conclusio: quia amor, ex quo donum, & bonum absolute alicui, quam alius donatur maius, maior absolute est; atqui dona gratiæ, & gloriæ, quæ cuius prædestinato aliquandiu peccatori donantur maius bonum, & donum Dei absolute sunt, quam bonum quoduis, etiam intensissimorum donorum, gratiæ pro sepe toto vite tempore donatum iusto prædicto: ergo amor, ex quo illud prædestinato peccatori donatur, maior absolute amor est illo, ex quo donatur iusto prædicto. Maior constat ex certam. 1. Minor probatur, quia boni, & doni, sicut & mali, magnitudo, non tantum ex intentione crescit, quantum ex perpetuitate, vt in bonis visibilibus, & ad breue tempus quantumvis magnis, datis mundanis, vel potius commodatis, & mediocribus perpetuo donatis patet: clariorque, atque ad rem, est à contrario, oportunius in malorum estimatione, præsertim æternæ durantium in inferno, etiam remississimorum penarum: atqui dona gratiæ supernaturalia, quantumvis remissa, atque extremo vite tempore à Deo donata in perpetuum seruanda, nusquamque deinceps amittenda, ac insuper suprema beatitudo longe reliquis donis supernaturalibus maius, in æternum etiam donatur; prædicto autem cuius dona gratiæ, quantumvis multa, & magna de se amissibilia breuique (nempe vite sue curriculo, quantumvis que longæ, breuissimæ) amittenda donantur: ergo bonum, quod datur prædestinato cuius peccatori, longè maius est eo, quod à Deo donatur cuius iusto reprobo, eodemque discursu patet, amorem hunc maiorem erga prædestinatum peccatorem amorem amicitie esse, quia nunquam deinceps per æternitatem interrumpenda, quæ maxima amicitie prerogatiua, & excellentia in communi estimatione est.